

Hva vil vi med fosterdiagnostikken?

FOSTERDIAGNOSTIKKENS ETIKK

Bjørn M. Hofmann

Eivor A. Oftestad

Morten Magelssen

Innhold

Introduksjon	8
---------------------------	---

Kapittel 1

Fosterdiagnostikk som medisinsk praksis og organisatorisk utfordring	15
Fosterdiagnostikk - aktuelt og kontroversielt	15
Hvordan defineres fosterdiagnostikk?	16
Hensikten med fosterdiagnostikk	17
Metoder for fosterdiagnostikk	18
Fostervannsprøve og morkakeprøve (invasive tester)	19
Ultralydundersøkelser	19
Blodtester	20
Hva er skillet mellom svangerskapsomsorg og fosterdiagnostikk? ..	23
Regulering av fosterdiagnostikken	27
De etiske utfordringene ved fosterdiagnostikk	28
Modeller for regulering av fosterdiagnostikk ut fra synet på selektiv abort	29
Modeller for organisering av fosterdiagnostikk	34

Kapittel 2

Historie: Da fosterdiagnostikk kom på dagsordenen	37
Ny kunnskap om Downs syndrom	38
Menneskeavl under kultur	41
Eugenisk indikasjon i abortloven	43
De utviklingshemmede	46
Mot regulering av fosterdiagnostikk	50
Ultralydundersøkelse som fosterdiagnostikk?	55
Bioteknologilov og bioteknologinemnd	56
Er kunnskapen verdinøytral?	59

Kapittel 3

Nytte og skade	65
Ikke påføre skade	65
Nytte	68
Nytten av tester avhenger av dem som testes	75
Nytte og skade av fosterdiagnostikk	80
Tidlig vs. sen abort etter påvist avvik	81
Helsegevinst ved behandling av tvilling-tvilling-transfusjonssyndrom?	84
Helsegevinst av fosterdiagnostikken?	85

Kapittel 4

Rettferdighet	88
Rettferdig fordeling av helseressurser	88
Hvorfor prioriterer vi fosterdiagnostisk screening?	88
Fosterdiagnostisk screening vurdert opp mot prioriteringskriteriene	91
Sosial og geografisk ulikhet	94
Rettferdighet som likebehandling: likeverdsargumentet	96
Sender fosterdiagnostikken et negativt signal?	98
Er fosterdiagnostikken diskriminerende?	99
Fosterets moralske status	105

Kapittel 5

Selvbestemmelse	108
To syn på verdien av selvbestemmelse	109
Politisk liberalisme	109
Kommunitarisme	110
Fire utfordringer for selvbestemmelsesargumentet	111
1. Tas valget på grunnlag av tilstrekkelig informasjon?	112
2. Fører et tilbud om fosterdiagnostisk screening til utilbørlig press?	114
3. Hva former vår selvbestemmelse?	117
4. Står preferansen for screening i et spenningsforhold til våre dypere verdier?	123
Retten til å bestemme over egen kropp	125

Kapittel 6

Fremtidens fosterdiagnostikk	127
Teknologiens muligheter	128
Fravalg av egenskaper	129
Tilvalg av egenskaper	130
Dagens beslutninger legger føringer for morgendagens valg	132
Mer informasjon - nye og vanskelige verdivalg	134
Fra forbudt eller tilbudt til tillatt	135
Teknologi fremfor formål	136
Fosterdiagnostikkens demokratiske problem	137
Teknologistyrte verdier	137
Eugenikk i møtet mellom teknologi og ideologi	138
Fosterdiagnostikkens formål	139
Sluttnoter	141
Om forfatterne	161
Takk	163
Referanser	165
Stikkord	185